

Forhandlingene om offentlig tjenstepensjon – forskjellen på ”kombinasjonsalternativet” og videreført bruttoordning

Erik Orskaug, sjeføkonom i Unio

Forsvar Offentlig Pensjon, Oslo, 22. september 2009

Bruttoordningen videreføres

- Felles krav og felles opptreden, 66 - 65 - 30
- Avtalen: Videreføre dagens bruttoordning
 - Tilpasse ny FT
 - Ta hensyn til pensjonsavtalen av 2005 (levealderjustering og indeksering)
- Kombinasjonsalternativet (med seniortillegg)
 - Regjeringens siste tilbud
 - Ren påslagsmodell etter overgangsperiode
 - Ingen reell vilje til å imøtekomme organisasjonenes krav om en modifisert bruttomodell (ble utredet i OfTP-utvalget)
- En uke på overtid et narrespill? Omkamp? Skrevet under!

”Bredden i yrkesmønstrene”

- Unio fikk inn ”bredden i yrkesmønstrene” i RMM i 2008
- Yrkesstart høyere grads kandidater 29,7 år (2000-2007)
- Yrkesstart lavere grads kandidater 27,8 år 2006-07.
 - For allmennlærere og sykepleiere var snittet 28,8 år (NIFU-STEP)

	Lavere grad	Høyere grad	
	≤ 4 år	> 4 år	Samlet
Staten	31	31	62
Skoleverket	84	12	96
Kommunesektoren	40	6	46
Helseforetakene	47	19	66

Forutsetninger for typeeksempler - I

- Modellsammenlikninger krever edrulige valg av forutsetninger
- ”Fulltids” opptjening i FT fra 25 år
- Ved 62 år: 37 års opptjening i FT, godt over dagens nivå, men oppnåelig for mange i framtida
- Ved 62 år: 30 års opptjening i OfTP
 - NIFU-STEP (Alder ved yrkesstart)
 - Opptjening i dag 33 år i staten og 26 år i kommunal sektor (kvinner som tar ut AFP fra KLP har i gj.sn. 21,6 år)
- Ved 65/67 år: 40/42 års opptjening i FT og 30 år i OfTP

Forutsetninger for typeeksempler - II

- Stigende inntekt, alle har ”karriere”
- Sluttlønn 6 pst høyere enn gjennomsnittslønn
- ”Jamn inntekt” overvurderer kompensasjonsnivåene i allårsmodellene
- Påslagsmodell, 37 år i FT/AFP, 30 år i OfTP (0,42 pst) og uttak ved 62 år gir en kompensasjon før laj på:
 - 57,1 pst gitt ”jamn inntekt”
 - 53,9 pst gitt sluttlønn 6 pst høyere enn gjennomsnittslønn
 - 3,2 pst.poeng utgjør 12.800 kr av en inntekt på 400.000 kr
 - Krever alene økt opptj.pst i en påslagsmodell på 0,15 pst.poeng

Avtalen: Videreføring av bruttoordningen

- Vilkår for å ta ut AFP som dagens HTA, bedre enn RMM-2008
- Fortsatt avkorting mot inntekt større enn 15.000 kr
- Ingen levealderjustering av AFP, ikke en livsvarig ytelse
- 62-64 år: Folketrygdberegnet AFP (inkl. 20.400 kr) som i dag. Beregnes "som om" opptjening til 67 år
- 65-66 år: Tjenstepensjonsberegnet AFP som i dag, dvs 66 pst av sluttlønn
- 67 år: 66 pst av sluttlønn pluss samordningsfordeler (AFP-perioden medregnes), levealderjusteres, individuelle garantier og grunnlovsvern (?)

Kombinasjonsalternativet

- ”Kombinasjon” = påslag (men lange overgangsordninger)
- Ny FT + AFP-påslag (0,314 pst) + TP-påslag (0,42 pst)
- Strengere vilkår for tidligpensjon, krever en inntekt på 240.000 kr i 37 år for å kunne gå av ved 62 år (tatt hensyn til opptjening i både FT, AFP og TP)
- Seniortillegg $\frac{1}{4}$ G fra 65 år for de som tar AFP fra 62 år
 - krav om 30 års tjenestetid, avkorting mot inntekt, ikke laj
- AID tidligere avvist organisasjonenes forslag om seniortillegg i en modifisert bruttomodell, ”ville bryte med nøytraliteten og kreve avkorting”

Kompensasjon ved uttak 62 år

- Ved 62 år: 37 år FT og AFP, 30 år TPO
- Sluttlønn 6 pst høyere enn gjennomsnittslønn
- Uten levealderjustering (avkorting som for 1943-kullet)
- Seniortillegg $\frac{1}{4}$ G fra 65 år i kombinasjonsmodellen
- Samordningsfordel $\frac{1}{4}$ G fra 67 år i bruttomodellen

	Fra 62 år	Fra 65 år	Fra 67 år
Bruttomodellen	56,5/58,1*	66,0	69,9
Kombinasjonsalternativet	53,9	57,8	57,8

Kompensasjon ved uttak 65 år

- Ved 65 år: 40 år FT, 37 år AFP, 30 år TPO
- Sluttlønn 6 pst høyere enn gjennomsnittslønn
- Uten levealderjustering (avkorting som for 1943-kullet)
- Samordningsfordel $\frac{1}{4}$ G fra 67 år i bruttomodellen

		Fra 65 år	Fra 67 år
Bruttomodellen		66,0	69,9
Kombinasjonsalternativet		66,0	66,0

Kompensasjon ved uttak 67 år

- Ved 67 år: 42 år FT, 37 år AFP, 30 år TPO
- Sluttlønn 6 pst høyere enn gjennomsnittslønn
- Uten levealderjustering (avkorting som for 1943-kullet)
- Samordningsfordel $\frac{1}{4}$ G fra 67 år i bruttomodellen

			Fra 67 år
Bruttomodellen			69,9
Kombinasjonsalternativet			76,3

Avtalen: Om levealderjustering og individuelle garantier

- ” Levealderjustering i dagens offentlige tjenstepensjonsordning gjennomføres slik at grunnlovsvernet ivaretas.
- ” Det gis en individuell garanti for opptjente rettigheter i tjenstepensjonsordningene pr. 1. januar 2011 som sikrer at medlemmer av offentlige tjenstepensjonsordninger med 15 år eller mindre igjen til 67 år er sikret 66 pst av pensjonsgrunnlaget ved 67 år etter 30 års opptjeningstid.

Grunnlovsvernet og levealderjustering

- Unio: Opptjente rettigheter i bruttoordningen per 1. januar 2011 kan ikke reduseres ved levealderjustering. Det samme må gjelde oppsatte rettigheter fra før 2011
- Arbeidsgiverne/regjeringen (?): Grunnlovsvernet ”ivaretas” gjennom individuelle garantier
- Blander overgangsordninger og grunnlovsvern
- 1959-årgang som begynner i offentlig sektor som 25-åring vil ha 26 års opptjening i 2011
- 1970-årgang som begynner i offentlig sektor som 25-åring vil ha 15 års opptjening i 2011

Lovavdelingen om grunnlovsvernet

” Selv nokså beskjedne reduksjoner i de årlige pensjonsutbetalingene som følge av innføring av en ordning med delingstall, vil som utgangspunkt komme i strid med Grunnloven § 97. Så lenge grunnlovsvernet er så sterkt som antydnet i drøftelsen foran, finner vi det vanskelig å sondre mellom større og mindre tap, eller ettersom opptjeningen har skjedd i en periode langt tilbake i tid eller kort tid før nyordningen trer i kraft. Vi utelukker likevel ikke at det i større utstrekning er anledning til å gjøre inngrep overfor personer som har lang tid igjen til pensjonsalderen.

(notat til AID under tarifforhandlingene 2009)

Stortingspensjonene og grunnlovsvernet

” Utvalget er etter dette kommet til at alle pensjonsrettigheter i pensjonsordningene mandatet omfatter som allerede er opptjent, må beholdes. ... De allerede opptjente rettigheter fram til tidspunktet for avvikling av gammel pensjonsordning vil for noen pensjonsberettigede bestå av fullt opptjente rettigheter, for andre delvis opptjente rettigheter.

(innstilling om stortingspensjoner mv 9. juni 2009, s. 119)

Viktige OfTP-spørsmål gjenstår

- Avtalen skal tolkes (alle parter har skrevet under)
 - Endringer i Lov om SPK og Samordningsloven
 - Unio forventer at regjeringen har nær kontakt med partene før lovforslag legges fram
- Grunnlovsvernet bør få tidlig avklaring
- Uførepensjonen
 - Beholde forsørgertillegget (FT), overgang aldersp. ved 67 år
 - Beholde brutto og barnetillegget (OfTP)
 - Kompensere for omlegging fra pensjonist- til lønnsbeskatning
 - Ingen levealderjustering av uførepensjon
- Sikre særaldersgrensene

Alle bør være fornøyd

- Regjeringens mål med pensjonsreformen
 - Økonomisk bærekraft: Levealderjustering og indeksering
 - Nytt opptjeningsystem (ut med sluttlønn og brutto)
 - Kombinere arbeid og trygd uten avkorting
- Regj. har fått det viktigste på plass (og vi har delvis AFP)
- Liten forståelse for offentlig sektors særpreg (bredden i yrkesmønstrene)
- Videreføring av bruttoordningen ivaretar viktige hensyn, folk har ikke like muligheter, verden er ikke lineær
- Regjeringen rett på ett punkt, ikke så strømlinjeformet (Dagens vs Modifisert brutto vs Påslag)

Hovedorganisasjonen for universitets- og høyskoleutdannede

Skatterevisorenes forening

